

függőleges düléssel. Ettől a feltarástól pár lépésre délre már a nummulinás-orbitoidás mészkő található 45° felé 30° düléssel. A Borsabányától délre lévő szakaszon a Cislavölgy déli oldalán a márga- és homokkőrétegek dülése $235^\circ 50'$, a márgából álló hegyoldalban a patak felett 10—12 m magasan szép terrasz képződött ki. A terrasz oldalában forrás horizont figyelhető meg. A terrasz alja törmelékből áll, felső része forrásmészkő. A források a törmelék és a forrásmészkő között fakadnak.

A Bányácska-heggyel szemben a Cislavölgy északi oldalán, a lejtő alján márványrétegek, a lejtő magasabb részén pedig a márvány alatt lévő fillit-rétegeket látjuk feltárva.

Ebből a szelvényből következtetve, úgy látszik, hogy a Radnai-havasok kristályospala rétegei a Radnai-havasok északi előterében lévő kréta-harmadkori rétegekből álló medence üledékeire vannak feltolva. Az előtér harmadkori rétegei pedig a Máramarosi-havasok kristályos paláira. Ezt a tektonikai felfogást szemlélteti az alábbi vázlatos szelvény.

Szentes Ferenc: A kristályos paláknak és kréta-eocén-oligocén rétegeknek északi irányban feltolódását rendkívül fontos hegyszerkezeti vonalnak tartja, mely tovább kelet felé is nyomozható. Ennek a vonalnak létezését és mélyreható jelentőségét nem lehet kétségbe vonni, pontosabb természetét és méreteit azonban még tovább kell vizsgálni. Éppen ezért a bemutatott összefoglaló szelvényeket egyelőre csak munkahipotézisnek tekinti. Ennek a vonalnak jelentősége petroléumkutatás szempontjából elsőrendű fontosságú.

Lóczy Lajos: Az izavölgyi miocén rétegek a felsőtiszai medence rétegeinek közvetlen folytatása, tehát a miocéneleji mély árkos besüllyedés tartozéka. Ez az árok talán éppen ezen a környéken volt a legmélyebb és nyugat felé kisekélyesedett. Az itt leülepedett rétegek a kristályos palák tömegei között jelentős préselődésnek voltak kitéve. A továbbiakban még számos kérdés vár itt megoldásra, így pl. hogy több dacittufa-réteg alakult-e ki. A kőso érintkezése a miocénnel mindenütt tektonikus, éppúgy, mint a miocén-rétegek és a medence kerete közötti kontaktus is. Sós víz nemcsak a miocén-rétegekhez kötve fordul elő, hanem idősebb is lehet, pl. Királymezőnél. Fel-tételezhető, hogy a kőso valamivel fiatalabb keletkezésű, mint a szénhidrogén.

Pávai-Vajna Ferenc: Előadását vetített képekkel illusztrálja. Utólagosan megjegyzi, hogy posztmiocén mozgásokat és aztán posztzarmáciai mozgásokat is fel kell tételezni. Fiatalabb rétegek ezen a környéken nincsenek, de a Radnai-havasoknak általa már 1906. évben felismert eljegesedéséből, valamint a Bajku völgyének visszahajló terraszaiból még fiatalabb, pleisztocén mozgásokra is következtethetünk.

GYÓRFFY NÉ DR. MOTTL MÁRIA:

**BAKONYI ÉS ERDÉLYI BARLANGOK
TERRASZMORFOLÓGIAI KUTATÁSÁRÓL**

A M. Kir. Földtani Intézet Évkönyvében jelenik meg.

Kerekes József: Valóban meglepő, hogy a barlangi üledékek bezárt őslénytani és ősrégészeti leleteik tanúsága szerint ilyen következetesen igazodni látszanak a tényleges morfológiai szintekhez. Természetes azonban, hogy csak megfelelően leszűkített korlátok között, óvatosan alkalmazhatók morfológiai vonatkozású következtetéseknél, hiszen ezek az adatok csak a barlang *üledékképződésének* az idejére vetnek világot, magára az *üregkeletkezésre* legfeljebb csak közvetve szolgálnak felvilágosítással. Nyilvánvaló, hogy csak az üregkioldás igazodik idő- és térbelileg a terrasz-, ill. lepusztulásszintekhez. Barlangi üledékeinkben mindeddig csak a pleisztocén fiatalabb szakaszának a rétegeit találták meg, az idősebbek ezzel szemben egyelőre meg nem világított okból következetesen hiányoznak. Ennek az a következménye, hogy barlangjaink üregkioldása és üregkitöltése közé — amennyiben a kitöltő rétegek nem a barlangot kivájt patak üledékei, hanem az üregpusztulásnak túlnyomó részükben periglaciális eredetű felhalmozódási termékei — időbelileg csaknem mindig kisebb-nagyobb hézag ékelődik. Ez a hézag annál nagyobb, minél régibb kioldásidejű barlang üledékeiről van szó. Valószínű tehát, hogy az őslénytani és ősrégészeti adatoknak a — sokkal idősebb — barlangok relatív magasságához való eme következetes igazodását más, talán ökológiai vagy ősföldrajzi tényezők okozzák. Hogy mi módon hatottak ezek a tényezők, arra talán felvilágosítással szolgálna valamelyik régészetileg már jól ismert ilyen kulcsterületnek a pontos morfológiai tanulmányozása.

Gedeon Tihámér: A Jád völgyében, Jádremetén túl is több nagy barlang van különböző szintekben. Ezeknek részletesebb felkutatását ajánlja.

Sümeghy József: A barlangkutatóktól használt »humuszréteg«-kifejezés nem helyes, helyett »humuszos réteg« elnevezés használandó.

Mottl Mária: A terraszmorfológia és az ősemlős-ősrégészet eredményei között elég jelentős még mindig az űr, de a két tudományág között az összeműködés megvan. Az erdélyi aurignacien-t interstadiálisba kell soroznunk.

Lóczy Lajos: Az 1943. évi munkatervezetben a barlangkutatások és terraszmorfológiai felvételek további folytatását is felvettük. Ezek keretében a már előzetesen átvizsgált jád völgyi barlangok pontos felkutatása is szerepel.